

Motion till riksdagen 2023/24:2350

av **Nooshi Dadgostar m.fl. (V)**

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Anslagsfördelning

Tabell 1 Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Socialstyrelsen	825 880	±0
1:2 Statens beredning för medicinsk och social utvärdering	94 223	±0
1:3 Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket	164 580	±0
1:4 Tandvårdsförmåner	8 011 778	4 700 000
1:5 Bidrag för läkemedelsförmånerna	35 486 000	500 000
1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård	11 528 266	-2 650 000
1:7 Sjukvård i internationella förhållanden	690 287	±0
1:8 Bidrag till psykiatri	2 250 393	700 000
1:9 Läkemedelsverket	159 030	±0
1:10 E-hälsomyndigheten	204 421	±0
1:11 Prestationsbundna insatser för att korta vårdköerna	4 985 000	-4 985 000
1:12 Inspektionen för vård och omsorg	833 885	60 000
1:13 Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	39 279	±0
1:14 Civilt försvar inom hälso- och sjukvård	1 662 500	±0
2:1 Folkhälsomyndigheten	537 312	±0

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
2:2 Insatser för vaccinerberedskap	120 500	±0
2:3 Bidrag till WHO	59 665	±0
2:4 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar	150 502	±0
2:5 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel	90 396	±0
2:6 Stöd till främjande av en aktiv och meningsfull fritid för barn och unga	731 000	±0
2:7 Stöd för att förebygga ohälsa och ensamhet bland äldre	100 000	±0
3:1 Myndigheten för delaktighet	68 904	±0
3:2 Bidrag till funktionshindersorganisationer	188 742	±0
4:1 Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd	35 964	8 000
4:2 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet	778 714	±0
4:3 Bilstöd till personer med funktionsnedsättning	263 237	±0
4:4 Kostnader för statlig assistansersättning	26 048 418	400 000
4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet	9 709 790	±0
4:6 Statens institutionsstyrelse	2 137 276	±0
4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	1 336 801	1 000 000
5:1 Barnombudsmannen	27 501	±0
5:2 Barnets rättigheter	62 261	±0
6:1 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Förvaltning	56 256	±0
6:2 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning	819 503	±0
99:1 TBE-vaccin med högkostnadsskydd för vuxna och avgiftsfritt för barn	±0	100 000
99:2 Nationellt vaccinprogram för äldre	±0	110 000
Summa	110 258 264	-57 000

Vänsterpartiet avvisar regeringens generella besparing på statsförvaltningen

Regeringen genomför en generell besparing i statsförvaltningen på 1 procent, utöver den årliga besparing som redan finns. Det gör man helt utan plan och utan hänsyn till myndigheternas särskilda behov och förutsättningar. Att statsförvaltningen är effektiv är en förutsättning för medborgarnas förtroende. Men den generella effektivisering som regeringen nu försöker sig på kommer att få konsekvenser för kärnverksamheten. Sämre förutsättningar för de statsanställda att utföra sitt uppdrag innebär i sin tur att servicen till medborgarna kommer att bli lidande. Vänsterpartiet avvisar denna generella besparing. Vi har valt att göra det samlat genom ett nytt anslag under utgiftsområde 2.

Anslag 1:4 Tandvårdsförmåner

Vänsterpartiet föreslår att högkostnadsskyddet för tandvården likställs med det inom hälso- och sjukvården. Förslaget innebär att 100 procent av patientens kostnader skulle

subventioneras över 1 200 kronor per 12-månadersperiod. Patienternas andel av tandvårdskostnaderna i det statliga tandvårdsstödet skulle då sjunka från 63 procent till 33 procent. Tandhälsa skulle med förslaget bli en del av den universella svenska välfärdsmodellen.

För att möjliggöra för tandvården att ställa om och genomföra satsningen i praktiken ska reformen trappas upp över en treårsperiod. Vänsterpartiet föreslår därför att anslaget höjs med 4,7 miljarder kronor 2024, 5,6 miljarder kronor 2025 och 6,5 miljarder kronor 2026.

Anslag 1:5 Bidrag för läkemedelsförmånerna

Kostnaderna för nya och sällan förekommande läkemedel kan vara höga, vilket gör att tillgången för patienter varierar mellan regioner och olika sällsynta sjukdomar. Läke-medelsutredningen (SOU 2018:89) föreslog mot den bakgrunden förändringar i nuvarande system för läkemedelssubvention. Nya och sällan förekommande läkemedel ska vara betydligt mer tillgängliga för patienter än i dag. Vänsterpartiet föreslår därför att anslaget höjs med 500 miljoner kronor för 2024.

Anslag 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård

Vänsterpartiet avvisar regeringens förslag om ett ettårigt sektorsbidrag till regionernas hälso- och sjukvård. Riktade statsbidrag ger osäkra planeringsförutsättningar, försvårar ett effektivt resursutnyttjande och leder till höga administrativa kostnader. Vänsterpartiet föreslår därför att anslaget sänks med 3 miljarder kronor för 2024.

Vänsterpartiet har i stället förslag om att öka resurserna för att möjliggöra bibehållen personaltäthet i välfärden inom utgiftsområde 25. Totalt föreslår vi 20 miljarder kronor mer än regeringen 2024 och att resurserna fortsätter växa i takt med de ökade kostnaderna under hela mandatperioden. Se mer i budgetmotionen för 2024 (2023/34:2385).

Vänsterpartiet avvisar även regeringens förslag på att avsluta satsningen för att främja ett hållbart arbetsliv inom hälso- och sjukvården, den s.k. återhämtningsbonusen. Vänsterpartiet föreslår därför att anslaget höjs med 350 miljoner kronor för 2024.

Anslag 1:8 Bidrag till psykiatri

Möjligheterna till psykologisk behandling behöver kraftigt öka. Region Skåne har möjliggjort användningen av längre behandlingar om 25 sessioner på regionens bekostnad. Vänsterpartiet menar att detta borde vara ett erbjudande i samtliga regioner. Förslaget innebär att individuellt anpassad psykologisk behandling erbjuds inom primärvården genom remiss, för att på sikt bli en del av regionernas reguljära verksamhet. I grunden handlar detta arbete om att likställa den psykiska och den somatiska vården och befästa invånarnas rätt till båda. I ett välfärdssamhälle ska inte psykisk stöttning och vård vara en klassfråga. Vänsterpartiet föreslår därför att anslaget höjs med 700 miljoner kronor för 2024. För 2025 och 2026 föreslås att regeringens ökade budgetmedel för att främja psykisk hälsa används för ändamålet.

Anslag 1:11 Prestationsbundna insatser för att korta vårdköerna

Vänsterpartiet avvisar hela regeringens förslag till anslag på 4,985 miljarder kronor 2024, 6,48 miljarder kronor för 2025 och 2,975 miljarder kronor för 2026. Anslaget innehåller prestationsbundna insatser för att korta vårdköer. Riktade, prestationsbundna statsbidrag ger osäkra planeringsförutsättningar och riskerar att öka ojämlikheten i vården mellan regionerna. Vänsterpartiet föreslår i stället 20 miljarder kronor mer än regeringen 2024 i generella statsbidrag till kommuner och regioner inom utgiftsområde 25.

Anslag 1:12 Inspektionen för vård och omsorg

I och med de många och allvarliga missförhållanden som finns inom sjukvården, på SIS och HVB samt annan social verksamhet behöver Inspektionen för vård och omsorg (Ivo) arbete stärkas. Ivo bör kunna göra flera inspektioner, alltid vara två och kunna rotera samt även ha utrymme att höra de placerades åsikter, vilket inte är möjligt inom befintlig budgetram.

Av budgetunderlaget från Ivo framgår att de under 2024–2026 själva anser att de är underfinansierade och äskar 891 miljoner kronor för år 2024, 909 miljoner kronor för år 2025 och 928 miljoner kronor för år 2026. Vänsterpartiet föreslår därför att anslaget höjs med 60 miljoner kronor för 2024, 2025 och 2026.

Anslag 4:1 Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd

Avslöjandena om illegala adoptioner visar på vilka problematiska situationer adopterade och anhöriga kan ställas inför, och där det kan behövas speciellt stöd och speciella kompetenser. En adoption är en genomgripande och stor process för alla inblandade och det är viktigt att det finns ordentligt stöd och kompetens för att möta dessa personer genom hela livet. Därför avsätter Vänsterpartiet 8 miljoner kronor till MFOF för att inrätta ett statligt center för att ge adopterade ett livslångt stöd.

Anslag 4:4 Kostnader för statlig assistansersättning

Regeringen föreslår för 2024 en uppräknings på 2,5 procent, dvs. lägre än de kollektivavtalade löneökningarna. För att möjliggöra kompetensutveckling, goda arbetsvillkor och avtalsenliga löneökningar för det kvalificerade arbete som personlig assistans är vill Vänsterpartiet höja nivån på schablonen för timersättningen som följer de kollektivavtalade löneökningarna. Vi höjer schablonen med 4,1 procent för 2024, vilket är märket för löneökningar på arbetsmarknaden. Vänsterpartiet föreslår därför att anslaget höjs med 400 miljoner kronor för 2024.

Anslag 4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.

Socialtjänstens barn- och ungdomsvård är ansträngd och de ekonomiska resurserna är små. Vänsterpartiet anser att socialtjänsten ska ha de resurser som krävs för att fullgöra sina skyldigheter gentemot barn och unga, beträffande att genomföra utredningar, följa upp insatser och inte minst ha tid att etablera kontakt med barn och unga. Se mer om

Vänsterpartiets politik i motionen om förebyggande av sociala problem bland barn och unga (2023/24:67). Vänsterpartiet föreslår därför att anslaget höjs med 1 miljard kronor riktade till socialtjänstens arbete med barn och unga i riskgrupp. Se även mer om förslaget i Vänsterpartiets budgetmotion för 2024 (2023/24:2385).

Nytt anslag: TBE-vaccin med högkostnadsskydd för vuxna och avgiftsfritt för barn

I syfte att öka vaccinationsgraden mot TBE, i väntan på att ett särskilt vaccinationsprogram är på plats, anser Vänsterpartiet att ett högkostnadsskydd bör införas på högst 200 kronor per dos för vuxna. För barn bör vaccinationen vara helt kostnadsfri. Sverige har i dag inget vaccinationsprogram mot TBE, men Folkhälsomyndigheten har påbörjat ett arbete med att ta fram nationella rekommendationer för TBE-vaccinet. Det är ytterst viktigt att antalet som vaccinerats mot TBE ökar eftersom TBE-smitta och förmodad TBE-smitta utgör en belastning för hälso- och sjukvården som går att undvika. Vänsterpartiet föreslår därför att ett nytt anslag införs som uppgår till 100 miljoner kronor för 2024, 200 miljoner kronor för 2025 och 300 miljoner kronor för 2026.

Nytt anslag: Nationellt vaccinprogram för äldre

Att erbjuda personer över 65 år vaccin mot pneumokocker skulle skydda dem från svår sjukdom eller förtida död och trycka ned smittspridningen i samhället. Det skulle inte bara minska det personliga lidandet utan också vara en vinst för hälso- och sjukvården i stort. Om färre insjuknar och tvingas söka vård frigörs resurser som kan läggas på andra patienter. Sedan den 1 mars 2022 finns det även ett särskilt vaccinationsprogram mot pneumokocker för personer som ingår i riskgrupper, där bl.a. personer som är 75 år och äldre ingår. Samtidigt rekommenderar Folkhälsomyndigheten årlig vaccination mot pneumokocker för personer som är 65 år och äldre. Vänsterpartiet vill därför att Sverige ska ha ett vaccinationsprogram för personer över 65 år med kostnadsfria vacciner mot pneumokocker. Vi anser även att vaccination mot bältros för personer som är 65 år och äldre ska kunna ingå i ett vaccinationsprogram. Vi väljer dock att invänta Folkhälsomyndighetens utredningsarbete kring vaccination mot bältros som planeras avslutas under 2023. Vänsterpartiet föreslår därför att ett nytt anslag införs som uppgår till 110 miljoner kronor för 2024.

Nooshi Dadgostar (V)

Andrea Andersson Tay (V)

Samuel Gonzalez Westling (V)

Isabell Mixter (V)

Karin Rågsjö (V)

Ida Gabrielsson (V)

Tony Haddou (V)

Vasiliki Tsouplaki (V)